

9. 9. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Následky porušení zákazu nakládat se zajištěnými akciemi uloženého OČTŘ

Nejvyšší soud v usnesení sp. zn. 27 Cdo 3903/2017, ze dne 29. 5. 2019 řešil zajímavou korporační kauzu mající přesah do trestního práva. Zabýval se případem, kdy policejní orgán podle § 79e odst. 1 trestního řádu ve znění účinném do 31. 5. 2015, zajistil po předchozím souhlasu státního zástupce 100 % balík akcií jediného akcionáře v cílové společnosti, neboť zjištěné skutečnosti nasvědčovaly tomu, že tato majetková hodnota byla výnosem z trestné činnosti. Usnesením policejního orgánu byla jedinému akcionáři zakázána „jakákoliv dispozice s touto majetkovou hodnotou, až do výše zajištění, s výjimkou výkonu rozhodnutí.

Zejména pak výkon práv akcionáře“. Navzdory tomuto zajišťovacímu usnesení jediný akcionář přijal v působnosti valné hromady cílové společnosti rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu, v jehož důsledku došlo k rozředění (a tedy znehodnocení) zajištěného podílu na 49,4 %, jelikož nově vydané akcie upsala třetí osoba, která rázem získala většinový podíl v cílové společnosti.

Proti rozhodnutí jediného akcionáře podal **správce zajištěných akcií Česká republika - Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových s odkazem na § 10 odst. 1 písm. c) zákona č. 279/2003 Sb.**, o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZM“): *„Správce je povinen právně jednat za účelem zabránění snížení hodnoty nebo zmenšení zajištěného majetku, zejména dovolávat se neplatnosti právního jednání učiněného obviněným v rozporu se zákazy, jež mu byly uloženy rozhodnutím o zajištění majetku podle trestního řádu.“* dne 19. 8. 2016 žalobu, v níž se domáhal, aby soud **určil, že rozhodnutí jediného akcionáře ze dne 23. 4. 2015 přijaté při výkonu působnosti valné hromady cílové společnosti o zvýšení základního kapitálu a o vzdání se přednostního práva jediného akcionáře na úpis nových akcií nemá žádné právní účinky.**

Soudy nižších stupňů této žalobě vyhověly. S tím se nesmířila cílová společnost a podala proti rozsudku odvolacího soudu dovolání.

Nejvyšší soud se nejdříve zabýval výkladem § 10 odst. 1 písm. c) ZVZM ve znění účinném od 1. 6. 2015 ve vztahu k aktivní legitimaci navrhovatele a uzavřel, že:

„Aktivní věcná legitimace správce zajištěného majetku se odvíjí od toho, zda má pověření ke správě zajištěného majetku a zda právně jedná za účelem zabránění snížení hodnoty nebo zmenšení zajištěného majetku. Soud tedy nezkoumá, zda právním jednáním ke snížení hodnoty nebo zmenšení zajištěného majetku skutečně dojde, pouze zkoumá, zda správce za výše uvedeným účelem právně jedná (což bude splněno zejména, je-li možné právním jednáním tohoto účelu dosáhnout).“

„Již ze samotného znění § 10 odst. 1 zákona č. 279/2003 Sb., ve znění účinném od 1. 6. 2015, je zřejmé, že práva a povinnosti uvedené v tomto ustanovení jsou uvedena demonstrativním výčtem, neboť následují za příslovcem „zejména“. Rozdíl mezi neplatností a nicotností usnesení valné hromady spočívá v závažnosti vad, které napadené usnesení tíží, a v důsledcích, které tyto vady způsobují (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4727/2016). **Může-li se správce zajištěné jiné majetkové hodnoty dovolávat neplatnosti rozhodnutí jedině akcionářky učiněných při výkonu působnosti valné hromady (usnesení valné hromady), tím spíše se může dovolávat určení, že o taková rozhodnutí nejde.“**

„V poměrech projednávané věci odvolací soud shledal, že navrhovatelka právně jednala za účelem obsaženým v § 10 odst. 1 zákona č. 279/2003 Sb., neboť rozhodnutím z 23. 4. 2015 mělo podle ní dojít ke snížení zajištěné hodnoty. Závěr odvolacího soudu, podle něhož je navrhovatelka aktivně věcně legitimovaná k podání návrhu na zahájení řízení, je tudíž správný.“

Dále Nejvyšší soud řešil **otázku právních následků rozhodnutí učiněného při výkonu působnosti valné hromady jediným akcionářem, kterému je podle 79e odst. 2 trestního řádu zakázán výkon hlasovacích práv.**

Nejvyšší soud v tomto směru nejprve rekapituloval svou dosavadní judikaturu:

„Pojem „nakládání“ uvedený v § 79e odst. 2 trestního řádu, ve znění účinném do 31. 5. 2015, je širším pojmem, který nepochybně zahrnuje kromě převodu věci (majetku) i další dispozice či jiné právní nebo faktické úkony, jež by mohly ohrozit či zmařit účel zajištění. Plnění tohoto účelu pak může bránit nejen převod zajištěné věci na jinou osobu, ale též jakékoli další dispozice nebo úkony činěné ve vztahu k ní, pokud by jejich důsledkem bylo snížení hodnoty zajištěné věci. **Je-li zajištěnou věcí akcie, není vyloučeno, aby se obviněnému v zájmu dosažení účelu zajištění zakázalo vykonávat hlasovací práva na valné hromadě, a to zejména v případech, jestliže je akcionář vlastníkem akcií v takové jejich hodnotě či počtu, že svým hlasovacím právem může prosadit nebo naopak znemožnit přijetí určitého zásadního rozhodnutí, které bezprostředně ovlivňuje ekonomickou situaci celé akciové společnosti, a tím i hodnotu akcií.“**

Zajištění akcií a zákaz výkonu hlasovacích práv s nimi spojených na valné hromadě akciové společnosti znamená povinnost příslušného orgánu státu nebo jiné jím pověřené osoby vykonávat správu zajištěného majetku včetně práv a povinností s ním spojených, a to podle zákona č. 279/2003 Sb., ve znění účinném do 31. 5. 2015. Ten, kdo podle § 9 citovaného zákona provádí správu zajištěného majetku, má ve vztahu k němu povinnosti vyjmenované v ustanovení § 10 citovaného zákona. Jejich součástí je kromě jiného povinnost po předchozím souhlasu soudu činit v souvislosti se zajištěným majetkem ve správním nebo jiném řízení všechny úkony, které jinak může činit jeho vlastník (§ 10 odst. 2 citovaného zákona). **Z toho lze dovodit, že takovými potřebnými úkony mohou být i ty, které vyžaduje řádný výkon práv a povinností vyplývajících z vlastnictví zajištěných akcií a které v důsledku zajištění a případného zákazu výkonu hlasovacích práv nemůže vykonávat samotný vlastník akcií (srov. R 45/2015).“**

Bylo-li rozhodnutí v působnosti valné hromady přijato osobou, která nebyla oprávněna vykonávat práva jediného společníka, nemá takové rozhodnutí žádné právní účinky, aniž by pro takový závěr bylo nezbytné rozhodnutí soudu (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 6. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3247/2009, a ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4727/2016).“

V návaznosti na to Nejvyšší soud konstatoval, že **posledně vyslovený závěr se prosadí i za právní úpravy účinné od 1. 1. 2014.**

Klíčový je také poukaz Nejvyššího soudu na to, že zatímco v § 426 z. o. k. jsou uvedeny situace, ve kterých hlasovací právo akcionáře nemůže být vykonáváno vůbec (srov. obdobně např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3472/2013), v případě zákazu výkonu hlasovacího práva podle § 79e odst. 2 trestního řádu se tento výkon přesouvá z akcionáře na správce zajištěných akcií. Jinak řečeno, hlasovací právo akcionáře může být vykonáváno, nikoliv však akcionářem, jemuž byl zákaz uložen, nýbrž správcem zajištěných akcií.

Nejvyšší soud proto uzavřel, že **rozhodne-li jediný akcionář při výkonu působnosti valné hromady společnosti, ačkoliv mu takové jednání bylo zakázáno usnesením vydaným podle § 79e odst. 1 a 2 trestního řádu, jde o rozhodnutí osoby, která není oprávněna vykonávat práva jediného společníka, tj. o rozhodnutí, jež nemá žádné právní účinky a že tedy závěr odvolacího soudu, podle něhož napadené „rozhodnutí jediné akcionářky“ nemá žádné právní účinky, je tudíž správný.**

Závěrem se pak Nejvyšší soud vyjádřil i k povaze řízení o návrhu na určení nicotnosti rozhodnutí valné hromady (v režimu právní úpravy účinné od 1. 1. 2014) s tím, že: *„Řízení o určení, že nejde o rozhodnutí jediného akcionáře přijaté v působnosti valné hromady společnosti a že nejde o usnesení valné hromady společnosti, je řízením ve statusových věcech obchodních korporací ve smyslu § 2 odst. písm. e) ve spojení s § 85 písm. a) z. ř. s., jehož předmětem je posouzení, zda napadený projev vůle jediného akcionáře má (zamýšlené) právní účinky.“*

Je otázkou, do jaké míry je tento závěr slučitelný s dosavadní judikaturou Nejvyššího soudu (upínající se k předchozí úpravě), srov. usnesení ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4727/2016: *„Určení nicotnosti se lze domáhat i samostatným návrhem, má-li navrhovatel na takovém určení naléhavý právní zájem [§ 80 písm. c) OSŘ], přičemž okruh potenciálních navrhovatelů není (s výjimkou požadavku naléhavého právního zájmu) výslovně limitován (zpravidla však půjde právě o osoby vypočtené v § 131 odst. 1 ObchZ) a právo podat návrh není omezeno žádnou lhůtou (byť plynutí času bude zpravidla mít význam pro posuzování naléhavého právního zájmu).“*

Jinými slovy, není zřejmé, zdali Nejvyšší soud bude návrh na zahájení řízení o určení nicotnosti valné hromady (spadající pod režim zákona o zvláštních řízeních soudních) poměřovat § 80 o. s. ř., tj. zdali bude u navrhovatelů nadále nutné zkoumat naléhavý právní zájem na požadovaném určení či nikoliv a zdali s ohledem na § 13 odst. 1 z. ř. s. bude možné takové řízení nově zahájit i bez návrhu (srov. také § 90 odst. 1 z. ř. s.). V této souvislosti je totiž třeba zdůraznit, že zatímco řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady je výslovně upraveno jako samostatné řízení, řízení o určení nicotnosti valné hromady zákon jako samostatné výslovně neupravuje.

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát

trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověrování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)